

Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych – nowe kategorie podmiotów obowiązanych do dokonania zgłoszenia

Kogo obejmują nowe obowiązki?

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu znacząco rozszerzyła krąg podmiotów zobowiązanych do dokonania zgłoszenia w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych. Od 31 października 2021 r. obowiązek objął także:

- 1) spółki partnerskie,
- 2) stowarzyszenia podlegające wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego,
- 3) fundacje,
- 4) spółdzielnie,
- 5) spółdzielnie europejskie,
- 6) europejskie zgrupowania interesów gospodarczych,
- 7) spółki europejskie,
- 8) trusty (w rozumieniu ustawy AML), których powiernicy lub osoby zajmujące stanowiska równoważne:
 - a) mają miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub
 - b) nawiązują stosunki gospodarcze lub nabywają nieruchomości na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w imieniu lub na rzecz trustu.

Podmioty te powinny złożyć stosowny wniosek do dnia 31 stycznia 2022 r. W przeciwnym razie narażą się na sankcję w postaci kary pieniężnej. Złożenie fałszywego oświadczenia może także wiązać się z odpowiedzialnością karną.

Centralny Rejestr jest jawny, bezpłatny i dostępny *online*, a gromadzone w nim dane korzystają z domniemania prawdziwości.

Definicja beneficjenta rzeczywistego

BENEFICJENT RZECZYWISTY PODMIOTU Z ART. 58 USTAWY AML

Stosownie do definicji znajdującej się w art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy AML beneficjent rzeczywisty to każda osoba fizyczna:

- **sprawująca bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad podmiotem poprzez posiadane uprawnienia, które wynikają z okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez podmiot, lub**
- **w imieniu której są nawiązywane stosunki gospodarcze lub jest przeprowadzana transakcja okazjonalna.**

W przypadku podmiotu – osoby prawnej, innej niż spółka, beneficjentem rzeczywistym jest w szczególności:

- osoba fizyczna będąca udziałowcem lub akcjonariuszem, której przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji tej osoby prawnej,
- osoba fizyczna dysponująca więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym spółki, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,
- osoba fizyczna sprawująca kontrolę nad osobą prawną lub osobami prawnymi, którym łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji, lub łącznie dysponującą więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym tej osoby prawnej, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,
- osoba fizyczna sprawująca kontrolę nad osobą prawną przez posiadanie w stosunku do niej uprawnień, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 37 ustawy o rachunkowości, lub
- osoba fizyczna zajmująca wyższe stanowisko kierownicze w organach spółki - w przypadku udokumentowanego braku możliwości ustalenia lub wątpliwości co do tożsamości osób fizycznych określonych w powyższych punktach oraz w przypadku niestwierdzenia podejrzeń prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

BENEFICJENT RZECZYWISTY PODMIOTU Z ART. 58 USTAWY AML C.D.

W przypadku podmiotu będącego trustem w rozumieniu ustawy AML, beneficjentem rzeczywistym jest w szczególności:

- założyciel trustu,
- powiernik trustu,
- nadzorca trustu (jeśli został ustanowiony),
- beneficjent trustu,
- grupowy beneficjent trustu – w przypadku gdy osoby fizyczne czerpiące korzyści z danego trustu nie zostały jeszcze określone (grupa osób, w których głównym interesie powstał lub działa trust)
- inna osoba sprawująca kontrolę nad trustem

Zgłoszenie dokonywane jest nieodpłatnie za pomocą środków komunikacji elektronicznej – na stronie internetowej <https://www.podatki.gov.pl/crbr/>.

Zgłoszenie następuje wyłącznie w formie dokumentu elektronicznego i musi zostać opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP osoby uprawnionej do reprezentacji podmiotu.

Podmioty wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego muszą złożyć zgłoszenie w terminie 7 dni od dnia wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

7 dni

(od dnia wpisu do KRS)

Termin 7-dniowy dotyczy również zmiany (aktualizacji) danych widniejących w Centralnym Rejestrze. Co istotne, do biegu terminu nie wlicza się sobót oraz dni ustawowo wolnych od pracy.

Termin na dokonywanie zgłoszeń w CRBR podmiotów już istniejących zgodnie z wprowadzonymi zmianami upływa 31 stycznia 2022 roku.

31.01.2022 r.

Co w przypadku niezłożenia zgłoszenia w terminie?

Zgodnie z art. 153 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu podmioty, które nie dokonały zgłoszenia informacji (lub ich zmiany) w terminie wskazanym w ustawie lub podały informacje niezgodne ze stanem faktycznym, podlegają karze pieniężnej do wysokości **50 000,00 zł.**

Instrukcja zgłoszenia beneficjenta rzeczywistego na przykładzie spółdzielni

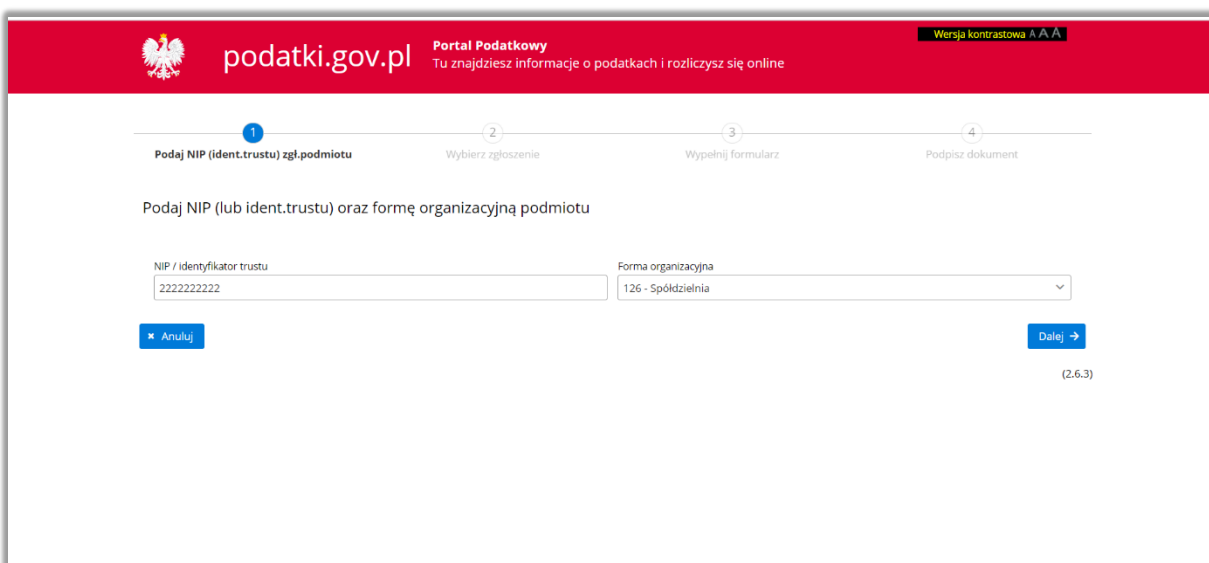
Wchodzimy na stronę rejestru CRBR: <https://crbr.podatki.gov.pl> → pojawi nam się strona główna rejestru → aby dokonać wpisu do rejestru, klikamy w „Utwórz”

Krok 1 – NIP i forma organizacyjna

Jak widać na grafice poniżej, mamy do przejścia cztery kroki.

W pierwszym kroku wpisujemy numer NIP Spółdzielni i z listy wybieramy „126 - Spółdzielnia”

Krok 2 – Wybierz zgłoszenie

W drugim kroku wybieramy „**Utwórz nowe zgłoszenie**”. Jeżeli będziemy dokonywali aktualizacji wpisu spółdzielni, to w tym miejscu zobaczymy informacje o wcześniejszych wnioskach spółdzielni.

W tym miejscu można też dokonać sprostowania wniosku, jeśli okaże się, że popełniliśmy błąd, podając niepoprawne dane.

podatki.gov.pl Portal Podatkowy
Tu znajdziesz informacje o podatkach i rozliczysz się online

Wersja kontrastowa A A A

1 Podaj NIP (ident.trustu) zgł.podmiotu [2222222222] 2 **Wybierz zgłoszenie** 3 Wypełnij formularz 4 Podpisz dokument

Nowe zgłoszenie

Data zdarzenia
2021-12-02 **Utwórz nowe zgłoszenie**

Aktualizacja zgłoszenia

Liczba zgłoszeń: 0

Wyszukiwanie

Data zdarzenia	Operacja
Brak utworzonych zgłoszeń	

Wróć Anuluj

(2.6.3)

Krok 3 – Dane spółdzielni i beneficjentów rzeczywistych

W części A należy podać podstawowe informacje o spółdzielni.

ZGŁOSZENIE INFORMACJI O BENEFICJENTACH RZECZYWISTYCH

Zgłoszenie wymaga podania co najmniej jednego beneficjenta i jednego zgłaszającego.

Do zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych i ich aktualizacji są obowiązane:

1. spółki jawne, spółki partnerskie, spółki komandytowe, spółki komandytowo-akcyjne;
2. proste spółki akcyjne, spółki z o.o., spółki europejskie;
3. spółki akcyjne z wyjątkiem spółek publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych;
4. Ezig, spółdzielnie, spółdzielnie europejskie, stowarzyszenia wpisane do KRS, fundacje;
5. trusty, w których powiernik (lub os. zajmująca stanowisko równoważne) mieszka lub ma siedzibę na terytorium RP albo nawiązuje stos.gospodarcze lub nabywa nieruchomości na terytorium RP w imieniu/na rzecz trustu

A. DANE PODMIOTU

A.1. DANE IDENTYFIKACYJNE

1. NIP (lub identyfikator trustu) 2222222222 2. KRS
Pole wymagane

3. Nazwa
Pole wymagane

4. Forma organizacyjna
126 - Spółdzielnia

A.2. AKTUALNY ADRES SIEDZIBY

5. Mięscowosc 6. Kod pocztowy
Pole wymagane Pole wymagane

7. Ulica 8. Nr domu 9. Nr lokalu

W części B należy podać informacje o beneficjencie rzeczywistym.

B.1. DANE IDENTYFIKACYJNE BENEFICJENTA / ZGLASZAJĄCEGO

10. PESEL
Pole wymagane

11. Data urodzenia
Pole wymagane

12. Pierwsze imię
Brak pierwszego imienia

13. Imię drugie i kolejne

14. Nazwisko
Pole wymagane

15. Kraj obywatelstwa
Pole wymagane

16. Kraj zamieszkania
Pole wymagane

B.2. INFORMACJA O UDZIAŁACH LUB UPRAWNIENIACH BENEFICJENTA / INFORMACJA O FUNKCJI ZGLASZAJĄCEGO

17. Charakter uprawnień przysługujących Beneficjentowi / informacja o funkcji zgłaszającego
 Bezpośrednie uprawnienia właścicielskie Podrednie uprawnienia właścicielskie Inne uprawnienia Zgłaszający

18. Rodzaj uprawnień / funkcji zgłaszającego
Pole wymagane

19. Jednostka miary

20. Wartość

21. Rodzaj uprzywilejowania

22. Opis uprzywilejowania / inne informacje

23. Podrednie uprawnienia właścicielskie

24. Inne uprawnienia

+ Dodaj informacje o udziałach lub uprawnieniach beneficjenta / informację o funkcji zgłaszającego

Dla każdej osoby tworzymy osobny profil i podajemy PESEL, imiona, nazwisko oraz kraj obywatelstwa i kraj zamieszkania. W przypadku osób, które nie posiadają numeru PESEL, należy podać datę urodzenia.

Uwaga: do każdej wprowadzonej osoby należy wskazać podstawę wpisu. W przypadku gdy jedna osoba będzie miała dwa lub więcej podstaw, należy je wszystkie wykazać.

Aby dodać kolejną podstawę wpisu dla danej osoby, wybieramy: „**Dodaj informacje o udziałach lub uprawnieniach beneficjenta / informację o reprezentacji.**”

Krok 4 – Klauzula odpowiedzialności

W części C należy zaznaczyć klauzulę odpowiedzialności, a następnie przejść Dalej.

C. KLAUZULA ODPOWIEDZIALNOŚCI

25. Klauzula odpowiedzialności
 JESTEM ŚWIADOMY ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ ZA ZŁOŻENIE FAŁSZYWEGO OŚWIADCZENIA
Pole wymagane

← Wróć * Anuluj Dalej →

(2.6.3)

Krok 4 – Podpisanie i wysłanie formularza

- W ostatnim kroku należy **podpisać dokument** oraz **wysłać zgłoszenie**. Jeżeli dokument wymaga więcej niż jednego podpisu, istnieje możliwość zapisania go jako plik **.xml**.
- Zgłoszenie musi być opatrzone **kwalifikowanym podpisem elektronicznym** lub podpisane przez **profil zaufany ePUAP**. W sytuacji gdy wymagana jest łączna reprezentacja, musi być ono podpisane przez wszystkie wymagane osoby. Kolejność składania podpisów nie ma znaczenia.
- W przypadku pozytywnej weryfikacji zgłoszenia, pojawi się komunikat o poprawnym przetworzeniu dokumentów.
- Pojawi się możliwość pobrania UPO, po kliknięciu przycisku *Pobierz UPO*.

KOREKTA

- W przypadku stwierdzenia **oczywistej omyłki** w złożonym zgłoszeniu podmiot powinien złożyć niezwłocznie, **nie później niż w terminie 3. dni roboczych** od dnia stwierdzenia oczywistej omyłki, **skorygowane zgłoszenie z poprawnymi danymi**.
- Jeżeli organ właściwy w sprawach CRBR stwierdzi, że zgłoszenie zostało złożone **z naruszeniem art. 58-61 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu** lub zawiera **oczywiste omyłki**, podmiot powinien złożyć **ponownie zgłoszenie w terminie 3. dni roboczych** od dnia wpływu albo udostępnienia żądania ponownego złożenia zgłoszenia przekazanego temu podmiotowi – w formie pisemnej, przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Ponowne zgłoszenie powinno zawierać poprawne dane.

Beneficjent rzeczywisty w fundacji

PRZYKŁAD

Przyjmijmy, że Fundacja „X” ma jednego założyciela będącego jednocześnie prezesem dwuosobowego zarządu. Swoją funkcję członkowie zarządu wykonują na zasadzie pro bono. Oprócz tego, w Fundacji „X” nie została ustanowiona rada nadzorcza. Działalność Fundacji „X” polega na ochronie lasów – gromadzi ona środki pieniężne, wykorzystywane na zakup sadzonek drzew, które kolejno – po uzyskaniu zezwoleń – sadzone są w lasach i okolicach miasta „Z” przez współpracujących z fundacją wolontariuszy. **Kogo należałoby zatem wskazać, jako beneficjenta rzeczywistego Fundacji „X”?**

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach:

„Fundacja może być ustanowiona dla realizacji zgodnych z podstawowymi interesami Rzeczypospolitej Polskiej celów społecznie lub gospodarczo użytecznych, w szczególności takich, jak: ochrona zdrowia, rozwój gospodarki i nauki, oświata i wychowanie, kultura i sztuka, opieka i pomoc społeczna, ochrona środowiska oraz opieka nad zabytkami”.

Ustanowienie celu fundacji następuje w akcie fundacyjnym. Fundacje mogą być zakładane przez osoby fizyczne lub osoby prawne, zaś wyłącznym obligatoryjnym organem jest zarząd. W odniesieniu do kompetencji organów fundacji, konkretyzuje je statut. Zaznaczyć należy także, iż fundacja posiada osobowość prawną.

Na gruncie ustawy AML, definicja beneficjenta rzeczywistego nie ujmuje fundacji jako odrębnego podmiotu. W tym zakresie należałoby się odnieść do **Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. (Dyrektywa IV AML)**, zgodnie z którą podmioty prawne, między innymi takie jak fundacje, są podobne do trustów, co w konsekwencji pozwala przyjąć, iż fundacje powinny być traktowane jak trusty.

ROZWIĄZANIE

Celem ustalenia beneficjenta rzeczywistego w Fundacji „X” należałoby odnieść się wprost do definicji beneficjenta rzeczywistego utworzonej na poczet trustu. W opisywanej sytuacji będzie to zatem fundator Fundacji „X” będący jednocześnie prezesem zarządu, jak również drugi członek wchodzący w skład zarządu. Jeżeli natomiast w Fundacji „X” zostałaaby ustanowiona rada nadzorcza, wówczas także jej członkowie musieliby zostać przypisani do grupy beneficjentów rzeczywistych. Mając na względzie, iż ustawa AML nie odróżnia znaczenia tych osób, to w praktyce, jako beneficjentów rzeczywistych, zaleca się wskazanie wszystkich wyżej wymienionych podmiotów.

Uwagi wymaga problem wskazania beneficjenta rzeczywistego fundacji z punktu widzenia ustawy o fundacjach. W opisywanym przypadku nie będą to bowiem konkretne osoby, lecz cała społeczność okolic miasta „Z”, dla której działalność finansowana przez Fundację „X” jest korzystna. Na podstawie Dyrektywy IV AML „**W przypadku gdy osoby fizyczne czerpiące korzyści z danego porozumienia prawnego lub podmiotu prawnego nie zostały jeszcze określone – kategorię osób, w których głównym interesie powstały lub działają dane porozumienie prawne lub podmiot prawny**”. Można więc przyjąć, że są to wszyscy mieszkańcy miasta „Z” i jego okolic. W praktyce jednak nieczęsto zdarza się, aby taka informacja była wymagana przez instytucję obowiązaną.

Beneficjent rzeczywisty w stowarzyszeniu

DEFINICJA STOWARZYSZENA

Stowarzyszenia są drugim typem organizacji non profit działających w Polsce. Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – prawo o stowarzyszeniach definiuje stowarzyszenie jako **dobrowolne, samorządne, trwałe zrzeszenie o celach niezarobkowych**. Stowarzyszenie samodzielnie wyznacza swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności. Stowarzyszenia posiadają osobowość prawną, a podstawą ich działalności jest praca społeczna wchodzących w ich skład członków. Stowarzyszenie może zostać utworzone przez nie mniej niż siedem osób, na zebraniu założycielskim. Na zebraniu założycielskim podejmowane są uchwały o: powołaniu organizacji, wyborze władz stowarzyszenia, w tym zarządu, przyjęciu statutu czy wyborze komitetu założycielskiego. Z zachowaniem obowiązujących przepisów, stowarzyszenie może przyjmować darowizny, spadki oraz zapisy od osób trzecich, jak również korzystać z ofiarności publicznej.

BENEFICJENT RZECZYWISTY STOWARZYSZENIA

Chcąc ustalić beneficjenta rzeczywistego w stowarzyszeniu, należałoby odnieść się do jego głównej definicji, wskazanej na wstępie przedmiotowego artykułu. Mając na względzie, iż stowarzyszenia nie tworzą ani udziałowcy, ani akcjonariusze, a jego organ stanowiący – walne zebranie członków – jest przynajmniej siedmioosobowy, to niewątpliwym jest, że żaden z jego członków nie posiada w nim więcej niż 25% „udziałów”. Idąc tym tokiem rozumowania, nie wydaje się możliwe wskazanie beneficjenta rzeczywistego stowarzyszenia. W takiej sytuacji, jako beneficjenta, należałoby wskazać osoby fizyczne zajmujące wyższe stanowiska kierownicze w stowarzyszeniu, tj. członkowie jego zarządu.

*Autorka: Natalia Klimaszewska
Kancelaria Radcy Prawnego dr. hab. Mirosław Pawełczyk*